

Sygn. akt V Ca 2981/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 marca 2022 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodnicząca:	Sędzia del. Dorota Walczyk
Protokolant:	Julia Wiśniewska

po rozpoznaniu w dniu 4 marca 2022 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa J. D. i E. D.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie

z dnia 24 listopada 2017 r., sygn. akt I C 3736/16

1. zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że:

zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz J. D. i E. D. kwotę 67.359,01 zł (sześćdziesiąt siedem tysięcy trzysta pięćdziesiąt dziewięć złotych jeden grosz) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 24 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 6417 zł (sześć tysięcy czterysta siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania;

2. zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz J. D. i E. D. kwotę 3700 zł (trzy tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Dorota Walczyk

Sygn. akt V Ca 2981/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 grudnia 2016 roku powodowie E. D. i J. D., wnieśli o zasądzenie solidarnie na swoją rzecz od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 67.359,01 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 24 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty. W przypadku nie uznania powyższego żądania, powodowie domagali się zasądzenia solidarnie na swoją rzecz od strony pozwanej kwoty 62.310,92 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 24 grudnia 2016 roku do dnia zapłaty. Ponadto, powodowie wnieśli o zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew wniesionej w dniu 27 stycznia 2017 roku strona pozwana (...) S.A. z siedzibą w W., wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 24 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy :

I. oddalił powództwo;

II. zasądził solidarnie od powodów E. D. i J. D. na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 5.417,00 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie na ustaleniach:

W dniu 27 grudnia 2006 roku w W., pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w W.) a E. D. i J. D. zawarta została umowa nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych „(...)” waloryzowany kursem CHF. Jako cel kredytu strony określiły: budownictwo mieszkaniowe, zaś środki z kredytu miały zostać przeznaczone na finansowanie przedpłat na poczet budowy i nabycia od dewelopera lokalu mieszkalnego nr (...), położonego w W. przy ul. (...) wraz z miejscem postojowym nr (...) (§ 1 ust. 1A). Kwota kredytu określona została na 322.000,00 zł, zaś waluta waloryzacji kredytu na franki szwajcarskie (§ 1 ust. 2 i 3). Kwota kredytu została wyrażona w walucie waloryzacji na koniec dnia 05 grudnia 2006 roku, według kursu kupna waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. i wynosiła ona 137.272,45 CHF. Kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania Banku. Wartość kredytu wyrażona w walucie obcej w dniu uruchomienia kredytu mogła być różna od podanej w tym punkcie (§ 1 ust. 3A). Okres kredytowania strony ustaliły na 336 miesięcy, tj. od dnia 27 grudnia 2006 roku do dnia 15 grudnia 2034 roku (§1 ust. 4). Termin spłaty kredytu strony ustaliły na 15 dzień każdego miesiąca (§ 1 ust. 6). Oprocentowanie kredytu w stosunku rocznym w dniu zawarcia umowy wynosiło 2,96%. W okresie ubezpieczenia kredytu w (...) S.A. i (...) S.A. dokonanego zgodnie z § 3 ust. 6 pkt. 1 umowy, oprocentowanie kredytu ulegało podwyższeniu o 1,50 p.p. i wynosiło 4,46%. Po zakończeniu okresu ubezpieczenia obniżenie oprocentowania o 1,50 p.p. następowało od daty spłaty najbliższej raty (§ 1 ust. 8). W § 6 ust. 1 strony ustaliły, że spłata kredytu następować będzie na podstawie nieodwołalnego, przez czas trwania umowy, zlecenia dokonywania przelewu z rachunku określonego w ust. 3 tego §. W § 7 ust. 1 wskazano, że (...) udzielał kredytobiorcom, na ich wniosek, kredytu hipotecznego przeznaczonego na cel określony w § 1 ust. 1, w kwocie określonej w § 1 ust. 2, waloryzowanego kursem kupna waluty CHF wg tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kwota kredytu wyrażona w CHF walucie była określona na podstawie kursu kupna waluty CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia i godziny uruchomienia kredytu/transzy kredytu. Zgodnie z § 10 ust. 1 kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy ustalona była w wysokości określonej w § 1 ust. 8 umowy. Wysokość zmiennej stopy procentowej w dniu zawarcia umowy ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M z dnia 30 października 2006 roku wynosząca 1,86%, powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę (...) w wysokości 1,10%. (ust. 2). W § 10 ust. 3 umowy wskazano, że (...) co miesiąc miał dokonać porównania aktualnie obowiązującej stawki bazowej ze stawką bazową ogłaszaną przedostatniego dnia roboczego poprzedniego miesiąca i miał dokonać zmiany wysokości oprocentowania kredytu w przypadku zmiany stawki bazowej LIBOR 3 o co najmniej 0,10 punktu procentowego. Zgodnie z ust. 4 zmiany w wysokości oprocentowania kredytu (...) dokonać miał najpóźniej piątego dnia roboczego miesiąca, następującego po miesiącu, w którym dokonana została zmiana stawki bazowej. W myśl § 10 ust. 5 (...) sporządzał i wysyłał harmonogram spłat określających nową wysokość rat spłaty kredytu w przypadku o którym mowa w ust. 3. O każdej zmianie oprocentowania kredytobiorcy mieli być powiadomieni przez (...) za pośrednictwem: sieci placówek (...); (...) i Internetu, na stronach informacyjnych (...) lub poczty elektronicznej e-mail (ust. 6). W przypadku zmiany stóp procentowych w (...), zmiana oprocentowania dla uruchomionego kredytu miała nastąpić w dniu spłaty najbliższej raty wynikającej z harmonogramu spłat, której płatność wypadała po dniu, od którego obowiązywało zmienione oprocentowanie w (...) (ust. 8). Zgodnie z § 10 ust. 10 umowy zmiana wysokości oprocentowania kredytu dokonana zgodnie z postanowieniami § 10 nie stanowiła zmiany umowy.

W § 11 ust. 1 umowy kredytobiorcy zobowiązali się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych w § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w harmonogramie spłat.

Harmonogram spłat kredytu stanowił załącznik nr 1 do umowy oraz jej integralną część i doręczany był kredytobiorcom listem poleconym w terminie 14 dni od daty uruchomienia kredytu. Harmonogram spłat sporządzony był w CHF (§ 11 ust. 2). Raty kapitałowo odsetkowe płatne miały być w dniu określonym w § 1 ust. 6, tj. w 15 dniu każdego miesiąca, z tym, że pierwsza rata kapitałowo-odsetkowa płatna była po co najmniej 28 dniach od daty uruchomienia kredytu, nie później jednak niż po 61 dniach od daty uruchomienia kredytu (§ 11 ust. 3). Zgodnie z § 11 ust. 5 umowy raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane miały być w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. W myśl § 11 ust. 7 (...) pobierał odsetki za okres od dnia powstania zadłużenia do dnia poprzedzającego spłatę kredytu. W przypadku wcześniejszej spłaty (...) pobierał odsetki za okres wykorzystania kredytu do dnia poprzedzającego wcześniejszą spłatę kredytu. Odsetki naliczane miały być w okresach miesięcznych, licząc od dnia uruchomienia kredytu, przyjmując, iż rok liczy 365 dni (§ 11 ust. 8). Kredytobiorcy uprawnieni byli do dokonania wcześniejszej spłaty całości lub części kredytu bez prowizji banku (§ 13 ust. 1 i 2). Wcześniejsza spłata całości kredytu lub raty kapitałowo-odsetkowej, a także spłata przekraczająca wysokość raty powodowała, że kwota spłaty była przeliczana po kursie sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującym w dniu i godzinie spłaty (§ 13 ust. 5). W § 30 umowy kredytobiorcy oświadczyli, że zostali dokładnie zapoznani z warunkami udzielania kredytu złotowego waloryzowanego kursem waluty obcej, w tym w zakresie zasad dotyczących spłaty kredytu i w pełni je zaakceptowali. Kredytobiorcy wskazali, że są świadomi, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a jego konsekwencje wynikające z niekorzystnych wahań kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wzrost kosztów obsługi kredytu.

W § 26 ust. 1 umowy wskazano, że integralną część umowy stanowił Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych – M.. Kredytobiorcy oświadczyli, że zapoznali się z niniejszym dokumentem i uznali jego wiążący charakter. W sprawach nieuregulowanych w umowie zastosowanie miały odpowiednio przepisy powszechnie obowiązujące, w tym przepisy kodeksu cywilnego oraz prawa bankowego.

Zgodnie z Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), obowiązującym w dacie zawarcia umowy kredytu w ramach (...) hipotecznych występowały dwie różne oferty: w złotych oraz w walutach (Rozdział I ust. 2). Stosownie do § 1 ust. 1-3 Regulaminu, (...) udzielał kredytów na cel mieszkaniowy/ kredytów konsolidacyjnych/ pożyczek hipotecznych w złotych polskich posiadaczom (...) z rachunkiem bilansującym oraz kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem następujących walut wymiennalnych: USD/EUR/CHF/GBP/SEK według tabeli kursowej (...) Banki S.A. Kredyty/ pożyczki waloryzowane mogły być udzielane zarówno posiadaczom (...), jak i osobom nieposiadającym takiego rachunku. Kredyt waloryzowany udzielany był w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorców walutę. W § 23 Regulaminu wskazano, że wysokość każdej raty odsetkowej lub kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego kursem przyjętej waluty określona była w tej walucie, natomiast jej spłata dokonywana była w złotych po uprzednim jej przeliczeniu według kursu sprzedaży danej waluty, określonym w tabeli kursowej (...) Bank S.A. na dzień spłaty (ust. 2). Wysokość rat odsetkowych i kapitałowo-odsetkowych kredytu waloryzowanego wyrażona w złotych, ulegała comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej (...) Bank S.A. na dzień spłaty (ust. 3).

Przedmiotowa umowa zawarta została na podstawie złożonego przez powodów w dniu 27 listopada 2006 roku wniosku o udzielenie kredytu (...). We wniosku kwota kredytu została określona na kwotę 322.000,00 zł. Jako walutę kredytu wskazano CHF, wnioskodawcy określili okres kredytu na 28 lat, zaś system spłaty na równe raty kapitałowo-odsetkowe. Proponowany termin spłaty określony został na 15 dzień każdego miesiąca.

Wraz ze złożeniem ww. wniosku wnioskodawcy oświadczyli, że pracownik (...) Banku S.A. przedstawił im w pierwszej kolejności ofertę kredytu/pożyczki hipotecznej w polskim złotym oraz, że po zapoznaniu się z tą ofertą zdecydowali, że dokonują wyboru oferty kredytu/pożyczki hipotecznej denominowanej w walucie obcej, mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym produktem, a szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu/pożyczki hipotecznej oraz wzrost całego zadłużenia. Wnioskodawcy oświadczyli również, że zostali poinformowani przez pracownika (...) Banku S.A. o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany

stopy procentowej polegającym na tym, że w wyniku niekorzystnej zmiany stopy procentowej może ulec zwiększeniu comiesięczna rata spłaty kredytu/pożyczki oraz wartość całego zaciągniętego zobowiązania. Wskazali także, że są świadomi ponoszenia obu rodzajów ryzyk, związanych z wybranymi przez nich produktem kredytowym oraz, że przedstawiciel (...) Banku S.A. poinformował ich również o kosztach obsługi kredytu w wypadku niekorzystnej zmiany kursu walutowego oraz zmiany stopy procentowej, tj. o możliwości wzrostu raty kapitałowo-odsetkowej. Informacje te zostały wnioskodawcom przedstawione w postaci symulacji wysokości rat kredytu.

W dniu 15 lutego 2007 roku w W., pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w W.) a E. D. i J. D. doszło do zawarcia aneksu nr (...) do przedmiotowej umowy kredytu, na mocy którego zmianie uległy zapisy dotyczące przeznaczenia środków kredytu oraz sposobu wypłaty kredytu.

Kredyt został uruchomiony dnia 23 lutego 2007 roku, w momencie uruchomienia kredytu kwota kredytu wyrażona we frankach szwajcarskich wynosiła 137.842,47 CHF (stopa procentowa 4,700000%, stopa zmienna). Z tytułu uruchomienia kredytu pobrano prowizję (1,200000 %) w wysokości 1.582,90 CHF (3.864,00 zł). Kwota kredytu została wypłacona powodom w 4 transzach.

W dniu 22 października 2007 roku w W., pomiędzy (...) Bank S.A. z siedzibą w W. (obecnie (...) S.A. z siedzibą w W.) a E. D. i J. D. zawarty został aneks nr (...) do umowy kredytu, na podstawie którego po raz kolejny zmianie uległy zapisy umowy dotyczące przeznaczenia środków z kredytu oraz sposobu wypłaty kredytu.

Zgodnie z Regulaminem udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...), obowiązującym od kwietnia 2009 roku, (...) udzielał kredytów i pożyczek w złotych polskich oraz kredytów i pożyczek złotych waloryzowanych kursem walut wymienialnych (§ 1 ust. 1). W Rozdziale I określono definicję pojęć używanych w umowach kredytu. Przez pojęcie spread walutowy należało rozumieć różnicę pomiędzy kursem sprzedaży a kursem zakupu waluty obcej ogłaszanym przez Bank w tabeli kursowej dostępnej na stronie internetowej (...) pod adresem (...) W § 1 ust. 7 i 8 wskazano, że kredyty i pożyczki waloryzowane kursem walut wymienialnych mogły być waloryzowane kursem następujących walut: USD/EUR/CHF/GBP według tabeli kursowej (...) Banku S.A. Kredyt waloryzowany udzielany był w złotych, przy jednoczesnym przeliczeniu na wybraną przez kredytobiorców walutę. Przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji (...) dokonywał wg kursu kupna danej waluty z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu. Szczegółowe informacje o wysokości kursu zastosowanego do uruchomienia kredytu kredytobiorcy mogli uzyskać u pracownika (...) lub za pośrednictwem (...). W § 2 wskazano natomiast, że kursy kupna/sprzedaży walut publikowane w tabeli kursowej (...) Banku S.A., stosowane do uruchomienia/spłaty/przewalutowania kredytów i pożyczek waloryzowanych podawane były do wiadomości za pośrednictwem: strony internetowej Banku, (...) oraz sieci placówek (ust. 1). Wysokość kursów kupna/sprzedaży walut obowiązujących w danym dniu roboczym mogła ulegać zmianie. Decyzja o zmianie wysokości kursów jak również o częstotliwości zmiany podejmowana była samodzielnie przez Bank z uwzględnieniem czynników wymienionych w ust. 4 (ust. 2). Kursy kupna/sprzedaży walut, jak również wysokość spreadu walutowego wyznaczone były z uwzględnieniem poniższych czynników: bieżących notowań kursów wymiany walut na rynku międzybankowym, podaży i popytu na waluty na rynku krajowym, różnicy stóp procentowych oraz stóp inflacji na rynku krajowym, płynności rynku walutowego, stanu bilansu płatniczego i handlowego (ust. 4). O zmianie zasad wyznaczania kursów kupna/sprzedaży walut oraz spreadu walutowego Bank powiadamiał kredytobiorców na piśmie lub za pomocą elektronicznych nośników informacji, a w szczególności za pośrednictwem strony internetowej (...) (ust. 5). Zgodnie z § 9 ust. 1 Regulaminu kredyty były oprocentowane według zmiennej stopy procentowej, określonej w umowie. W myśl ust. 2 sposób ustalania wysokości oprocentowania kredytu oraz tryb i warunki jego zmiany określała umowa. Zgodnie z § 33 ust. 1 Regulaminu w okresie kredytowania kredytobiorcy mogli poprzez złożenie wniosku w dowolnym czasie i dowolną ilość razy zmieniać walutę, będącą podstawą waloryzacyjną kredytu. W przypadku zmiany waluty kredytu hipotecznego ze złotych polskich na walutę obcą, kredytobiorcy osiągający dochód w złotych polskich musieli posiadać zdolność kredytową wystarczającą do spłaty miesięcznej raty kredytu hipotecznego w wysokości wyższej od raty kredytu hipotecznego przyjmowanego w kalkulacji zdolności kredytowej dla kredytu hipotecznego udzielonego w złotych polskich. W myśl ust. 2 wnioski o zmianę waluty kredytobiorcy mogli złożyć w placówkach (...) lub za pośrednictwem (...). W ust. 3 wskazano zaś, że (...) mógł zażądać od kredytobiorców

składających wniosek o przewalutowanie okazania dokumentów, związanych z badaniem jego zdolności kredytowej, dokumentów dotyczących zabezpieczenia spłaty kredytu i/lub przedstawienie dodatkowego zabezpieczenia spłaty. Jak wynikało z § 33 ust. 4 Regulaminu na przewalutowanie kredytu wymagana była zgoda ewentualnych poręczycieli, przystępujących do długu oraz ich współmałżonków, pozostających w majątkowej wspólności ustawowej, a także innych osób, będących dłużnikami (...) z tytułu zabezpieczenia wierzytelności (...), wynikających z udzielenia kredytu.

W pozwanym banku obowiązuje zasada jednej tabeli kursowej, która służy do wszystkich operacji walutowych z klientami banku w godzinach od 8:00 do 16:30. Co do zasady kursy są ustalane o godzinie 8:00 i obowiązują do 16:30. Natomiast w przypadku większej zmienności na rynku tabela kursowa może ulec zmianie w ciągu dnia w ślad za zmianami kursów rynkowych. Dla wszystkich produktów bankowych rozliczanych na podstawie kursów tabeli rynkowej stosuje się tę samą cenę kupna lub sprzedaży danej waluty, odpowiednio.

Od 1 lipca 2009 roku powodowie mieli możliwość spłaty zaciągniętego kredytu waloryzowanego kursem CHF bezpośrednio w walucie z pominięciem kursów CHF ustalanych przez bank. Pozwany bank dnia 30 czerwca 2009 roku informował wszystkich swoich klientów w formie wiadomości w serwisie transakcyjnym dostępnym po zalogowaniu się na swój rachunek bankowy z użyciem narzędzi autoryzacyjnych, jak i w formie komunikatów na swojej stronie internetowej o tym, że zgodnie z Rekomendacją S (II) Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącej dobrych praktyk w zakresie ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie z 2008 roku (pkt 5.2.4) na wniosek klienta bank powinien dokonać zmiany sposobu spłaty kredytu indeksowanego do waluty w taki sposób, aby spłata następowała w walucie indeksacyjnej. Zmiana sposobu spłaty powinna dotyczyć wówczas wszystkich rat od daty zmiany umowy. Bank nie mógł ograniczać w umowie kredytu możliwości pozyskania przez klienta waluty przeznaczonej na spłatę kredytu do zakresu usług oferowanych przez bank. Bank miał umożliwić swoim klientom spłatę kredytu bezpośrednio w walucie waloryzacji, a sporządzenie aneksu do umowy kredytu miało być bezpłatne. Banki były zobowiązane wdrożyć tę rekomendację do 1 lipca 2009 roku.

W wyniku powyższej Rekomendacji, w dniu 01 lipca 2009 r. pozwany bank wprowadził następujące zmiany do Regulaminu udzielania kredytów i pożyczek hipotecznych dla osób fizycznych w ramach (...). Zgodnie z § 24 ust. 1 Regulaminu w przypadku kredytów i pożyczek waloryzowanych kursem walut wymiennalnych, w których bank udzielał kredytów, kredytobiorca w trakcie trwania okresu kredytowania mógł złożyć pisemny wniosek o zmianę waluty, w której następuje spłata rat kredytu bezpośrednio na walutę waloryzacji, bez przeliczania wysokości raty na złote. Zmiana waluty spłaty kredytu wymagała zawarcia aneksu do Umowy określającego nowy sposób spłaty kredytu (ust. 2). Spłata kredytu w walucie waloryzacji dla kredytów waloryzowanych kursem CHF i GBP mogła następować wyłącznie poprzez wpłatę dokonaną przelewem. Udostępnienie możliwości spłaty rat kapitałowo – odsetkowych oraz rat odsetkowych dla kredytów waloryzowanych kursem CHF i GBP poprzez wpłatę gotówki w kasach (...) na rachunek wskazany w aneksie do umowy kredytowej nie stanowi zmiany Regulaminu (ust. 4). Przelew środków na rachunek walutowy przeznaczony do spłaty kredytu wskazany w aneksie do umowy dokonany w walucie innej niż waluta waloryzacji miał zostać przez bank odrzucony (ust. 5). Wpłaty dokonywane w celu realizacji postanowień umowy z tytułów innych niż spłata raty kredytowej, a w szczególności opłaty z tytułu ubezpieczeń oraz opłaty i prowizje związane z wykonywaniem umowy i jego obsługą powinny być uiszczane przez kredytobiorcę na rachunek bankowy (...) wskazany w aneksie do umowy (ust. 7). Wniosek o zmianę waluty spłaty kredytu kredytobiorca mógł złożyć w placówce (...) oraz w inny sposób, określony w tabeli funkcjonalności kanałów dostępu (ust. 8). Na zmianę waluty spłaty kredytu wymagana była zgoda poręczycieli, osób przystępujących do długu oraz ich współmałżonków, pozostających w majątkowej wspólności ustawowej, a także innych osób, będących dłużnikami (...) z tytułu zabezpieczenia wierzytelności (...), wynikających z umowy (ust. 9).

Powodowie dopiero w dniu 02 kwietnia 2014 roku zawarli aneks o którym mowa wyżej.

Pismem z dnia 13 grudnia 2016 roku powodowie wezwali stronę pozwaną do zwrotu wszystkich kwot zapłaconych przez nich w związku z wykonaniem przedmiotowej umowy kredytowej, w szczególności kwot zapłaconych tytułem spłaty rat kredytu od dnia zawarcia umowy do dnia 15 listopada 2016 roku w wysokości 134.977,07 zł oraz 16.000,89 CHF, a także kwot zapłaconych po tej dacie jako świadczenia nienależnego w związku z tym, że umowa kredytu jest

nieważna. Na wypadek nieuwzględnienia powyższego żądania, powodowie wezwali stronę pozwaną do zwrotu kwoty 62.310,92 zł jako zapłaconej ponad należne bankowi raty, gdyż wysokość tych rat obliczał bank z zastosowaniem nieuczciwych postanowień umownych – w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma.

Pismem z dnia 02 stycznia 2017 roku (...) S.A. z siedzibą w W. odmówił powodom zapłaty ww. kwot wskazując, że nie istnieją podstawy do uznania nieważności postanowień umowy kredytu hipotecznego.

Powodowie zdecydowali się na kredyt w pozwanym banku z uwagi na zaufanie do tego banku – posiadali już w nim bowiem konto. Przy zawieraniu umowy interesowała ich głównie kwota kredytu oraz wysokość miesięcznej raty. Powodowie porównywali ofertę (...) z ofertami innych banków i finalnie skorzystali z oferty pozwanego, która była najkorzystniejsza. Pracownicy strony pozwanej nie wyjaśnili powodom na czym polega mechanizm przeliczania przy indeksacji. Powodowie wiedzieli, że zmiany kursu CHF wpływają na wysokość zadłużenia i raty kredytu. Powodowie przeczytali umowę, nie zwracali się jednak o możliwość zapoznania się z treścią umowy w domu, ani nie zadawali pytań dotyczących oprocentowania i podstaw zmiany kursu waluty. Po przeczytaniu umowy powodowie nie mieli wątpliwości co do jej treści, wszystkie postanowienia wydały im się zrozumiałe. Powodowie w chwili zawierania umowy kredytu posiadali wykształcenie wyższe. Wcześniej powodowie mieli już kredyt w złotych.

Powództwo jak wskazał Sąd, podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

Sąd powołał art. 58 k.c. i art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, art. 358¹ k.c. wskazując, że na podstawie powyższych przepisów powodowie wywodzili, że umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF z dnia 27 grudnia 2006 roku jest nieważna, bądź nieważne są postanowienia § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5 umowy. W ocenie Sądu stanowisko powodów nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego iż umowa kredytu indeksowanego mieści się w ogólnej konstrukcji umowy kredytu bankowego i stanowi jej możliwy wariant (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 roku, sygn. akt I CSK 1049/14, Legalis 1450586).

Sąd wskazał, że powodom udzielono kredytu w wysokości 322.000,00 zł i taka kwota została przekazana im do dyspozycji na cel oznaczony w umowie i stanowiła świadczenie pozwanego na rzecz powodów z tytułu umowy kredytu. Dopiero w momencie uruchomienia kredytu powyższa kwota została wyrażona w walucie waloryzacji tj. frankach szwajcarskich według kursu kupna waluty zgodnie z tabelą kursową (...) S.A. Określenie powyższej kwoty w obcej walucie, z uwagi na charakter umowy, było konieczne by móc później ustalić wysokość poszczególnych rat kredytu – również wyrażonych we frankach szwajcarskich. Natomiast spłata kredytu następowała w walucie polskiej, po przeliczeniu wyrażonych w CHF rat kapitałowo – odsetkowych na złotówki według kursu sprzedaży waluty, również zgodnie z tabelą kursową strony pozwanej.

Sąd podkreślił, że art. 69 ust. 1 Prawa bankowego nie kreuje obowiązku by świadczenie kredytobiorcy polegające na zwrocie wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu, było również ściśle oznaczone, a w szczególności nie prowadzi do tego wynik wykładni językowej wspomnianego przepisu, jak próbowali dowodzić powodowie.

Sąd za bezpodstawne uznał zarzuty rzekomej sprzeczności konstrukcji kredytu indeksowanego z naturą stosunku kredytowego, wskazując, że nie dochodzi w tym przypadku do zastrzeżenia obowiązku zwrotu kapitału w kwocie wyższej niż udostępniona. Kredytobiorcy w momencie wypłaty kredytu wiedzieli bowiem na jaką sumę opiewać będzie jego zobowiązanie rozliczane w walucie obcej, a strona pozwana informowała o tym powodów uruchamiając kredyt.

Umowa kredytu z dnia 27 grudnia 2006 roku, ani też wskazane przez powodów postanowienia umowy, tj. § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5, jak wskazał Sąd nie mogły zostać uznane za nieważne z jeszcze jednego względu. Na mocy art. 1 pkt 1 lit a) ustawy z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, zmieniony został przepis art. 69 ust. 2 Prawa bankowego zawierający obowiązkowe elementy, które powinna określać umowa kredytowa, poprzez wprowadzenie do niego pkt 4a) o treści: w przypadku umowy o kredyt denominowany

lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, szczegółowe zasady określania sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo-odsetkowych oraz zasad przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu.

Dodatkowo, przepisy przejściowe przywołanej ustawy pozwalały na stosowanie uprawnień z niej wynikających, dotyczących możliwości wcześniejszej spłaty kredytu denominowanego lub indeksowanego do waluty obcej w tej właśnie walucie, również w stosunku do kredytów zaciągniętych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej (vide art. 4 ustawy nowelizującej).

Z powyższego wynikało w ocenie Sądu po pierwsze, że możliwość denominowania lub indeksowania kredytu do waluty obcej jest dopuszczalna zarówno na gruncie aktualnie obowiązujących przepisów, jak i była dopuszczalna na gruncie przepisów dotychczasowych. Po drugie, skoro postanowienia określające waloryzację kredytu za pośrednictwem waluty obcej mają charakter standardowych (bowiem wskazanych w ustawowym katalogu) postanowień umowy kredytowej, tym samym możliwość ich zawarcia w danej umowie uzależniona jest od spełnienia się w stanie faktycznym tych wszystkich wymogów, jakich spełnienie wymagane jest w ogóle dla zawarcia umowy kredytowej. W końcu – z art. 69 ust. 2 pkt 2 i 4 Prawa bankowego wynikało, że określona w umowie kredytu bankowego waluta kredytu oraz określona w tej umowie waluta spłaty kredytu nie muszą być tożsame (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia z 29 kwietnia 2015 roku V CSK 445/14).

Mając powyższe na uwadze Sąd doszedł do przekonania, że żądanie powodów dotyczące uznania całej umowy kredytu za nieważną, ewentualnie uznania postanowień umowy (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5) za nieważne, nie zasługiwało na uwzględnienie,

Sąd przechodząc do badania drugiego ze zgłoszonych przez powodów żądań – uznania, że powyższe postanowienia umowne stanowią klauzule abuzywne i nie wiążą powodów dokonał kontroli incydentalnej wskazanych przez powodów zapisów umowy i uznał, że w niniejszej sprawie, istniały podstawy do uznania, że zapisy umowy kredytowej nr (...) z dnia 27 grudnia 2006 roku (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5) stanowiły klauzule niedozwolone umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Sąd wskazał powołując się na art. 22¹ k.c. iż powodowie zawierali umowę jako konsumenci, nabywani przez powodów lokal mieszkalny służyć miał celom mieszkaniowym, umowa kredytowa mająca na celu pozyskanie środków pieniężnych na jego zakup zawarta między stronami nie była związana z działalnością zawodową ani gospodarczą powodów. Poza sporem było również, iż klauzule indeksacyjne (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5 umowy) nie były świadczeniem głównym.

W ocenie Sądu, klauzule indeksacyjne (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5 umowy) odnoszą się do sposobu wykonania zobowiązania, a nie do świadczenia głównego. Klauzule indeksacyjne (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5 umowy) nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zapisy umowy zawarte w § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5 umowy kredytowej z dnia 27 grudnia 2006 roku nie były także postanowieniami indywidualnie uzgodnionymi przez strony. W ocenie Sądu, okoliczność że konsument znał treść danego postanowienia i rozumiał je, nie przesądza o tym, że zostało ono indywidualnie uzgodnione. Konieczne byłoby wykazanie, że konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego. Przyjęcie natomiast takiego wpływu byłoby możliwe wówczas, gdyby konkretny zapis był z konsumentem negocjowany (tak też trafnie Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 06 kwietnia 2011 roku, I ACa 232/11).

Sąd podkreślił, że w świetle art. 385¹ § 1 k.c. dla oceny czy mamy do czynienia z rażącym naruszeniem interesów konsumenta nie ma znaczenia wiedza powodów o okolicznościach zawarcia umowy, znajomości wszystkich dokumentów i postanowień umownych na etapie zawierania umowy, skutków zawarcia umowy o określonej treści. O ile powodowie winni bowiem dokładnie zapoznać się z wszelką dokumentacją, która jest im przedstawiana do

podpisu, jednakże w tym kontekście dla ustalenia „abuzywności” danej klauzuli umownej istotna jest jej treść, nie zaś konieczność jej dokładnego przestudiowania przez stronę.

W ocenie Sądu strona pozwana nie wykazała, iż powodowie przed zawarciem umowy byli informowani o zasadach waloryzacji kredytu.

W świetle powyższego, w ocenie Sądu, uznać należało że postanowienia § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5 umowy, nie zostały uzgodnione indywidualnie z powodami, którzy nie mieli żadnego wpływu na ukształtowanie umowy w tym zakresie. Ich decyzja bowiem ograniczała się wyłącznie do wyrażenia zgody lub jej braku na warunki umowy kredytowej zaproponowane i ustalone jednostronnie przez stronę pozwaną.

Sąd zważył, że słusznie również podnosili powodowie, że kwestionowane postanowienia umowy kredytowej skutkowały rażącym naruszeniem interesów konsumenta, bowiem kształtowały jego prawa w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami.

W ocenie Sądu zakwestionowane przez powodów postanowienia umowne spełniały obie z ww. przesłanek.

Sąd wskazał, że sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumenta jest uprawnienie strony pozwanej do określania wysokości kursu kupna i sprzedaży CHF bez żadnego formalnego ograniczenia, a zwłaszcza bez powiązania kursu ustalonego przez pozwanego bank z kursem rynkowym lub określonym przez Narodowy Bank Polski (który to kurs również jest wyznaczany na podstawie kursów rynkowych). Także przyznanie sobie przez stronę pozwaną prawa do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu indeksowanego kursem CHF poprzez wyznaczenie w tabelach kursowych kursu kupna oraz sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu i bez wskazania w umowie sposobu ustalania kursów walut narusza interesy konsumenta i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami. Strona pozwana nie wyznaczyła ponadto jednego kursu do indeksacji kredytu, który miałby zastosowanie zarówno do zobowiązania strony pozwanej (wyplata kredytu) jak i powodów (spłata rat kredytu), lecz zastosował dwa różne kursy, z których każdy odbiegał od kursu rynkowego na niekorzyść powodów. Dodatkowo, kolejne spłaty kredytu były przeliczane według kursu w wysokości nieznanej powodom. Różnica pomiędzy bieżącym kursem rynkowym, a kursem stosowanym przez stronę pozwaną nie była w żaden sposób określona umownie i nie była znana powodom.

W stosunkach z konsumentami jak wskazał Sąd dobry obyczaj powinien wyrażać się w informowaniu o wynikających z umowy uprawnieniach oraz w niewykorzystywaniu przez przedsiębiorcę swojej uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu oraz realizacji umowy z konsumentem, którego przedsiębiorca powinien traktować jako równorzędnego partnera. Za sprzeczne z dobrymi obyczajami należało zatem uznać działania zmierzające do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, czy też wykorzystania jego niewiedzy. Istotne jest tu bowiem tzw. „kryterium lojalności kontraktowej” – pojęcie rażącego naruszenia interesów konsumenta nie jest ograniczone tylko do wymiaru czysto ekonomicznego, ale obejmuje także naruszenie zasad rzetelności i uczciwości oraz równowagi, zwłaszcza na niekorzyść strony słabszej, która nie potrafi skorzystać z przysługujących jej uprawnień (por. uchwałę Sądu najwyższego z dnia 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07). Dlatego też, sam fakt braku należytej informacji konsumenta może stanowić przesłankę uznania za niedozwolone postanowienia umowy łączącej go z przedsiębiorcą, w sytuacji kiedy brak takiej informacji doprowadził do naruszenia interesów konsumenta w sposób rażący.

Sąd stwierdził, że postanowienia umowy zawarte w treści § 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5 nie wiązały powodów, przy jednoczesnym związaniu ich umową kredytową w pozostałym zakresie.

Roszczenie powodów było wywodzone z przepisu art. 405 k.c., Przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu stosuje się w szczególności do zwrotu świadczenia nienależnego (art. 410 § 1 k.c.). Sąd wskazał, że istotą kredytu indeksowanego jest zatem przekształcenie w momencie pierwotnego obowiązku spłaty kwoty kredytu w złotych (wynikającego z faktu

udzielenia kredytu w tej walucie) w obowiązek spłaty równowartości kwoty kredytu w walucie obcej. W ten sposób kredytobiorca przejmuje ryzyko kursowe dla waluty obcej, przy jednoczesnym zastosowaniu stawki LIBOR, która jest referencyjną wysokością oprocentowania m. in. dla waluty CHF.

Powodowie jak wskazał Sąd określając wysokość roszczenia przeliczyli spłaty dokonane w CHF na równowartość PLN stosując kurs średni NBP z dnia spłaty.

Sąd powołał § 1 Uchwały nr (...) Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 23 września 2002 roku w sprawie sposobu wyliczania i ogłaszania bieżących kursów walut obcych, Narodowy Bank Polski, zwany dalej „NBP”, wylicza bieżące kursy średnie walut obcych, objętych obwieszczeniem Prezesa NBP w sprawie ogłoszenia wykazu walut wymiennalnych, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” oraz jednostki rachunkowej Międzynarodowego Funduszu Walutowego (SDR) – (...), w złotych. Zgodnie z § 2 pkt. 1 ww. uchwały, kursy euro – EUR i dolara amerykańskiego – USD w złotych wyliczane są na godzinę 11.00, z tym że: a) pomiędzy godziną 10.55, a 11.00 NBP kieruje zapytania do 10 banków z „Listy banków pełniących funkcję dealera rynku pieniężnego według wielkości obrotów na rynku walutowym – transakcje „spot” w obszarze waluta – złoty”, zwanej dalej „listą”, o kursy kupna i sprzedaży EUR i USD w złotych stosowane w tych bankach, zwane dalej „kwotowaniem”. W przypadku nieotrzymania wszystkich kwotowań, NBP kieruje zapytania do następnych banków z listy; b) kursy EUR i USD w złotych wyliczane są, odrzucając po dwa skrajne uśrednione kwotowania dla każdej z walut, jako średnia arytmetyczna z 6 pozostałych uśrednionych kwotowań. Natomiast, zgodnie z § 2 pkt. 2 ww. uchwały, kurs m.in. franka szwajcarskiego – CHF liczone są na podstawie wyliczonego zgodnie z pkt 1 kursu EUR w złotych i rynkowych kursów (serwis informacyjny T. R., B.) EUR do poszczególnych walut z godziny 11.00.

W tym stanie rzeczy - nie można było - jak to uczyniła strona powodowa przeliczyć spłat dokonanych w CHF na równowartość PLN stosując kurs średni NBP z dnia spłaty.

Skoro postanowienia umowne z § 11 ust. 5 umowy nie jest wiążące to powodowie nadal w ocenie Sądu, winni byli wskazać taki kurs waluty obcej, który jest możliwy do zastosowania w niniejszej sprawie, a nie traktować kredyt jako złotowy.

Powodowie nie wskazali, jak w inny sposób przeliczać CHF to jest wg jakiego kursu, co musiało skutkować oddaleniem powództwa. Sąd podniósł, że brak jest podstaw do działania w tym zakresie przez Sąd z urzędu.

Sąd wskazał, że zgodnie z obowiązującą od dnia 24 stycznia 2009 r. treścią art. 358 kc: art. 358 § 1 kc: jeżeli przedmiotem zobowiązania podlegającego wykonaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej, dłużnik może spełnić świadczenie w walucie polskiej, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe będące źródłem zobowiązania lub czynność prawna zastrzega spełnienie świadczenia wyłącznie w walucie obcej. § 2: wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski z dnia wymagalności roszczenia, chyba że ustawa, orzeczenie sądowe lub czynność prawna zastrzega inaczej. § 3 (...) i wskazał, że z uwagi na fakt, że umowa kredytowa analizowana w niniejszej sprawie została zawarta przed dniem 24 stycznia 2009 r. - przepis powyższy automatycznie nie mógł mieć zastosowania w niniejszej sprawie. Na powodach spoczywał ciężar udowodnienia, że stosowany przez pozwanego kurs przeliczenia PLN na walutę obcą CHF odbiegał od kursów stosowanych przez inne banki (por. art. 6 kc). Powodowie nie udowodnili powyższej okoliczności. W ocenie Sądu kursy stosowane przez pozwanego Bank nie odbiegały od kursów innych banków.

Odnośnie opinii biegłego z zakresu rachunkowości zgłoszonej pozwie nie wskazano w ocenie Sądu założeń, w oparciu o które biegły miałby dokonać obliczeń. Biegły winien ocenić, czy kurs stosowany przez pozwanego Bank był zawyżony, a jeżeli tak to dopiero wówczas obliczyć ewentualną nadpłatę powodów. Tymczasem powodowie tezę dowodową do biegłego z zakresu rachunkowości sformułowali ogólnie tj. aby biegły obliczył wysokość rat należnych stronie pozwanej, z pominięciem stosowania bezskutecznych klauzul indeksacyjnych oraz obliczył wysokość i daty powstania szkody poprzez pobranie przez stronę pozwaną zawyżonych rat spłaty kredytu.

Zdaniem Sądu opinia biegłego z zakresu rachunkowości winna być dokonywana w zakresie rozliczeń matematycznych, jednakże w realiach niniejszej sprawy - szczegółowy sposób dokonania tej opinii winien zostać wskazany przez powodów, co nie miało miejsca. Z tych względu Sąd oddalił wniosek o dokonanie opinii biegłego z zakresu rachunkowości.

Powództwo jako nieudowodnione podlegało oddaleniu.

O kosztach Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 §1 k.p.c.

Na koszty procesu składała się kwota 5.400,00 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika w osobie radcy prawnego oraz 17,00 zł tytułem opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa (pkt. 2 wyroku)

Apelację od wyroku złożyli powodowie zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu :

I. naruszenie art. 69 ust. 1 ustawy prawo bankowe poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że strony mogą przyjąć klauzulę waloryzacyjną w odniesieniu do kwoty kredytu i zobowiązania do jej zwrotu;

II. naruszenia art. 353 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że ważna jest umowa, której określanie wysokości świadczenia następuje przez jedną ze stron w sposób arbitralny;

III. naruszenie art. 358¹ § 2 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że strony mogą przyjąć dwa różne mierniki wartości do waloryzacji zobowiązania pieniężnego;

IV. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granicy swobodnej oceny dowodów i uznanie, że przedstawiony przez pozwanego wydruk regulaminu został przedstawiony i zaakceptowany przez powoda przed zawarciem umowy, choć dowody zgromadzone w sprawie przeczą takiemu ustaleniu i naruszenie art. 384 § 1 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że regulamin, który nie został doręczony i zaakceptowany przez stronę w chwili zawierania umowy posiada pomimo wszystko moc wiążącą;

V. naruszenie art. 385¹ § 1 i § 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że nieuczciwe postanowienie umowne może być zastąpione przez inne postanowienie nieuzgodnione przez strony;

VI. naruszenie art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że to na powodzie spoczywa ciężar dowodu, jaki miernik wartości powinien być stosowany w miejsce bezskutecznego postanowienia umownego przewidującego waloryzację świadczenia na rzecz pozwanego.

W związku z powyższym powodowie wnieśli o:

zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, a w razie konieczności o powołanie biegłego z zakresu rachunkowości na okoliczność wyliczenia rat należnych pozwanemu bez stosowania niedozwolonych klauzul waloryzacyjnych ewentualnie o zwrot sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za I instancję oraz kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Okręgowym według norm przepisanych.

Pozwany w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania w instancji odwoławczej.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja jest uzasadniona z uwagi na zasadność części podniesionych w niej zarzutów i skutkuje zmianą zaskarżonego orzeczenia oraz uwzględnieniem powództwa.

Za zasadne Sąd Okręgowy uznaje zarzuty naruszenia art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz przepisu art. 385¹ k.c.

Sąd Odwoławczy podziela ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy oraz ocenę Sąd I Instancji, że stanowisko powodów uznania całej umowy kredytu za bezwzględnie nieważną, ewentualnie uznania postanowień umowy (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5) za bezwzględnie nieważne, nie zasługiwało na uwzględnienie. Zgadza się także w pełni z oceną, że zapisy umowy kredytowej nr (...) z dnia 27 grudnia 2006 roku (§ 1 ust. 3, § 7 ust. 1, § 11 ust. 5, § 1 ust. 3A, § 13 ust. 5) stanowiły klauzule niedozwolone umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c. Tym niemniej z powyższego wyprowadza inne wnioski jak Sąd Rejonowy, a to skutkuje uwzględnieniem powództwa jako zasadnego. Sąd Okręgowy zgadza się w tym zakresie z apelującym, że z tego słusznego ustalenia Sąd meriti wyprowadził błędne wnioski.

Tak jak wskazał to Sąd Rejonowy za sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszające interesy konsumenta należało uznać uprawnienie strony pozwanej do określania wysokości kursu kupna i sprzedaży CHF bez żadnego formalnego ograniczenia, bez powiązania kursu ustalonego przez pozwaną bank z kursem rynkowym lub określanym przez Narodowy Bank Polski, a także przyznanie sobie przez stronę pozwaną prawa do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu indeksowanego kursem CHF poprzez wyznaczenie w tabelach kursowych kursu kupna oraz sprzedaży franka szwajcarskiego oraz wysokości tzw. spreadu, przy pozbawieniu konsumenta jakiegokolwiek wpływu i bez wskazania w umowie sposobu ustalania kursów walut. Ponadto za niedozwolone słuszenie uznano i to postanowienie, w którym strona pozwana wyznaczyła odmienny kurs do indeksacji kredytu i spłaty rat kredytu.

W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego nie budzić aktualnie żadnych wątpliwości, iż postanowienia umowy jak analizowane mają charakter niedozwolony, uznaje się bowiem, iż określenie wysokości należności obciążającej konsumenta z odwołaniem do tabel kursów ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz narusza równorzędność stron (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14 (OSNC 2016, Nr 11, poz. 134, z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16 (nie publ.), z dnia 19 września 2018 r., I CNP 39/17, nie publ., z dnia 24 października 2018 r., II CSK 632/17, nie publ., z dnia 13 grudnia 2018 r., V CSK 559/17, nie publ., z dnia 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, nie publ., z dnia 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17, OSP 2019, z. 12, poz. 115, z dnia 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, nie publ., z dnia 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, nie publ.).

Sąd Okręgowy dzieląc stanowisko Sądu Rejonowego co do abuzywności wskazywanych postanowień umownych odnoszących się do waloryzacji nie podziela wyłącznie stanowiska, że niniejsze postanowienia nie stanowią istotnych przedmiotowo postanowień umowy kredytowej waloryzowanej kursem CHF. Aktualnie bowiem w orzecznictwie przeważa stanowisko aprobowane przez Sąd Odwoławczy, że postanowienia te stanowią główny przedmiot umowy. W wyrokach z dnia 4 kwietnia 2019 r. (sygn. akt III CSK 159/17) oraz z dnia 9 maja 2019 r. (sygn. akt I CSK 242/18) Sąd Najwyższy wskazał, iż klauzule waloryzacyjne określają główne świadczenia stron, jednakże sformułowane w sposób niejednoznaczny co otwiera drogę do ich kontroli na podstawie art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. Już uprzednio przy tym Sąd Najwyższy wskazywał, że "zasięg pojęcia głównych świadczeń stron, którym ustawodawca posłużył się w art. 385⁽¹⁾ § 1 k.c. może budzić kontrowersje, tym bardziej, że nie ma tu przesądzającego znaczenia to, czy wspomniane świadczenia należą do essentialia negotii. Z tej przyczyny zasięg odnośnego pojęcia musi być zawsze ustalany in casu z uwzględnieniem wszystkich postanowień oraz celu zawieranej umowy (wyrok z 8 listopada 2012 r., I CSK 49/12, Legalis). Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w wyroku wydanym dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18 również wskazał, że klauzule dotyczące ryzyka wymiany określają główny przedmiot umowy kredytu. Jak akcentuje się, unieważnienie klauzul zakwestionowanych przez kredytobiorców doprowadziłoby nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również - pośrednio - do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją przedmiotowego kredytu do waluty. Kwestie waloryzacji przy tzw. kredycie indeksowanym zostały ściśle powiązane także ze stawką referencyjną LIBOR składającą się na jego oprocentowanie, zaś bez dokonania przeliczeń wynikających z wprowadzonej indeksacji nie doszłoby do ustalenia wysokości kapitału podlegającego spłacie ani też do ustalenia wysokości odsetek, które kredytobiorca jest zobowiązany zapłacić, zatem były to postanowienia istotne. W orzecznictwie TSUE również nie wiąże się pojęcia

głównych świadczeń stron w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 z pojęciem essentialia negotii (por np. wyrok z 30 kwietnia 2014 r. C-26/13).

W ocenie Sądu Okręgowego tzw. klauzule waloryzacyjne odnoszą się bezpośrednio do elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu bankowego, a zatem do oddania i zwrotu sumy kredytowej, skoro wysokość tej sumy wprost kształtują (por. Wyrok SN z 4.04.2019 r., III CSK 159/17).

Wobec brzmienia art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia określające główne świadczenia stron podlegają kontroli pod kątem abuzywności tylko wtedy, gdy nie zostały sformułowane jednoznacznie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, Lex nr 2369636,). To rozwiązanie ustawowe, wywodzące się z art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, opiera się na założeniu, zgodnie z którym postanowienia określające główne świadczenia stron zazwyczaj odzwierciedlają rzeczywistą wolę konsumenta, gdyż do ich treści strony przywiązują z reguły największą wagę. Wykładając treść art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 TSUE uznał natomiast, że "wymóg, zgodnie z którym warunek umowy musi być wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinien być rozumiany jako nakazujący nie tylko, by dany warunek był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, ale także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu wymiany waluty obcej, do którego odnosi się ów warunek, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak by rzeczony konsument był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne" (wyrok z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13; wyrok z 20 września 2017 r., C-186/16).

Mając powyższe na uwadze Sąd Odwoławczy wskazuje, że podziela stanowisko, iż klauzule waloryzacyjne stanowią istotne przedmiotowo postanowienia umowy, które kształtują zakres zobowiązania kredytobiorcy natomiast nie są jednoznaczne bowiem informacje udzielone przez Bank co do mechanizmu ich stosowania, a także warunków ryzyka kursowego nie pozwalały konsumentowi na ocenę faktycznych ekonomicznych skutków zaciąganego zobowiązania.

Skoro więc wskazane postanowienia nie wiążą powodów jako niedozwolone, a nie ma podstaw do zastąpienia przepisów niedozwolonych innymi zapisami, to w istocie nie można umowy wykonać (por. orzecznictwo TSUE C-4-/08, C-76/10, 453/10, c -110/14 c-169/14). Tak jak twierdzi apelujący skutek bezskuteczności §1 ust. 3 oraz § 7 ust. 1 Umowy brak jest w ogóle podstaw do stwierdzenia, że kredyt wypłacony stronie powodowej w złotych w ogóle został skutecznie indeksowany i posiada jakąkolwiek równowartość w walucie obcej.

W aktualnym orzecznictwie i Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Sądu Najwyższego oraz Sądów Apelacyjnych wskazuje się na niedopuszczalność wypełnienia luk w umowie powstałych po wyeliminowaniu postanowienia abuzywnego w sytuacjach gdy nie ma możliwości zastosowania wprost odpowiedniego przepisu dyspozytywnego i ukształtowanego zwyczajem.

Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie C-260/18 odrzucił koncepcję utrzymującej skuteczności niedozwolonego postanowienia poprzez jego uzupełnienie ustalonym zwyczajem czy zasadami słuszności. Wprawdzie w niektórych wcześniejszych orzeczeniach Trybunał nie wykluczał zastąpienia nieuczciwego postanowienia właściwym przepisem dyspozytywnym, tyle że uzależniał to od wyrażenia zgody przez strony oraz ograniczał do przypadków, w których usunięcie postanowienia wbrew woli konsumenta prowadziłoby do upadku całej umowy. Art. 6 ust. 1 dyrektywy należy interpretować w ten sposób, iż stoi na przeszkodzie wypełnianiu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie w przypadku, gdy strony umowy wyrażą na to zgodę. W sytuacji uznania niedozwolonych postanowień umownych za abuzywne nie można zastępować ich żadnymi innymi (tak Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z 3 października 2019 r., C-260/18, Wyrok SN z 28.09.2021 r., I CSKP 74/21). Sąd nie był wobec tego uprawniony po wyeliminowaniu postanowień niedozwolonych z umowy, wprowadzać w ich miejsce inne dozwolone klauzule ani też wymagać od strony wskazania takich postanowień, tak by wypełnić powstałe luki. Przepis art. 385¹ k.c. przewiduje bowiem określoną

sankcję ustawową zastosowania w umowie nieuczciwego postanowienia, w postaci konieczności pominięcia go w umowie. Sąd nie jest uprawniony do dokonywania jakiegokolwiek modyfikacji umowy, do czego doprowadziłyby np. przyjęcie przez sąd kursu ocenionego jako obiektywny, czy też sprawiedliwy. **Takie działanie doprowadziłoby do niedopuszczalnej redukcji utrzymującej skuteczność nieuczciwego postanowienia umownego.** Nie ma zatem możliwości dokonania korekty nieuczciwego postanowienia umownego, to jest zmiany jego treści w taki sposób, aby postanowienie to nie stanowiło już postanowienia nieuczciwego. Zarówno bowiem przepis art. 385 § 2 k.c., jak i art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 przewiduje wprost wyłącznie sankcję bezwzględnego pominięcia [wyłączenia] takiego postanowienia umownego. Umowa winna zatem być rozpatrywana tak jakby zakwestionowanych postanowień od samego początku w niej nie było, a kwestia ujęta w nich nie została w ogóle w umowie uregulowana.

Konsekwencją uznania wskazanych zapisów umowy stron za abuzywne oraz braku przepisów dyspozytywnych, które mogłyby zastąpić luki powstałe po wyeliminowaniu niedozwolonej klauzuli, a także braku podstaw do zastąpienia wyeliminowanych zapisów innymi postanowieniami nie istnieje możliwość utrzymania umowy stron w mocy z tego powodu, że nie ma możliwości określenia świadczenia kredytobiorców. Zaznaczyć należy, że Konsumenty nie wyrazili zgody na obowiązywanie umowy wraz z zapisami abuzywnymi ani też na wprowadzenie w ich miejsce innych zapisów. Już w pozwie jakkolwiek z innym uzasadnieniem podnosili nieważność umowy jak również wzywali pozwanego Bank do zwrotu wszystkich wpłaconych na rzecz banku w wykonywaniu nieważnej umowy kwot. W toku postępowania apelacyjnego powodowie złożyli oświadczenia, iż są świadomi możliwych konsekwencji wynikających ze stwierdzenia nieważności umowy.

Powodowie wykazali zasadność dochodzonego żądania, a wobec tego, że dochodzona kwota nie przekraczała należności uiszczonych przez powodów w wykonaniu nieważnej umowy, należało także przyjąć, że powództwo zostało wykazane i co do wysokości.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy uwzględnił powództwo na zasadzie art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 385¹ k.c. w zw. z art. 58 § 3 k.c.

Zobowiązanie do zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 6 marca 1991 r., III CZP 2/91). Oznacza to, że termin spełnienia takiego świadczenia musi być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a więc niezwłocznie po wezwaniu. Opóźnienie pozwanego banku w spełnieniu świadczenia rozpoczęło się po upływie wyznaczonego terminu. Powodowie wzywali pozwanego do zapłaty powołując się na nieważność umowy. Wezwanie zostało doręczone stronie pozwanej w dniu 16 grudnia 2016 r. i wyznaczono w nim 7 dniowy termin spełnienia świadczenia, który upłynął 23 grudnia 2016 r. Żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 24 grudnia 2016 r. jest zasadne i na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 455 k.c. podlegało uwzględnieniu.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uwzględnił apelację i zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Wobec uwzględnienia powództwa zmianie podlegała także zasada rozliczenia kosztów procesu, którymi winien być obciążony pozwany w całości na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono w oparciu o art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. zgodnie z wynikiem postępowania apelacyjnego.

Zarzut zatrzymania zgłoszony w postępowaniu apelacyjnym okazał się nieskuteczny. Do czasu rozpoznania sprawy powodowie wykonywali przedmiotową umowę i dokonali spłaty uzyskanego od Banku kapitału – co nie było sporne. Bank nie wykazał więc aby aktualnie służyła mu względem konsumentów wierzytelność podlegająca zatrzymaniu wobec stwierdzenia, że umowa jest następczo nieważna.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji.

Dorota Walczyk